

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

listopad 2024

VÁNOCE U SVATÉHO JÁNA VOSKOVÉ BETLÉMY JANA BONDRY

Tradiční autorská výstava betlémů v kostele sv. Jana Křtitele od 24. listopadu do 6. ledna 2025 představí v letošním roce tvůrce voskových betlémů Jana Bondru, který během své více jak dvacetileté činnosti vytvořil desítky rozměrnějších i drobnějších jesličkových celků. Své figurky umísťuje do biblických scénérií inspirovaných architekturou neapolských betlémů nebo do různých typů skříněk a pod skleněné poklapy. Při práci používá různé druhy vosků, které míchá, probarvuje a vytváří z nich hlavy, ruce a nohy. Při výrobě těla vytvoří z drátu nejdříve nosnou konstrukci, kterou pak omotává proužky látek tak dlouho, dokud nevznikne anatomicky správně vytvarovaná postava. Ta se po dokončení obléká do látkových obleků, které se namáčejí do vyztužovacích roztoků, díky nimž po vyschnutí drží svůj tvar. Postavy umísťuje pod skleněné poklapy „sturecy“ nebo do prosklených skříněk, čímž se zajišťuje jejich ochrana před poškozením.

Jeho betlémy jsou každoročně k vidění na řadě výstav po celé České republice. Každoročně se účastní úspěšných výstav v Praze v Betlémské kapli nebo v Klementinu. Své práce představil také na Mezinárodní soutěžní výstavě betlémů Nožík Tomáše Krýzy, která se koná v pravidelných pětiletých intervalech v kostele sv. Jana Křtitele v Jindřichově Hradci. Pravidelně vystavuje také v kostele v příbramské obci Třebesko, kde zároveň část roku žije a tvoří svá díla. Vedle své výtvarné činnosti se věnuje také sběratelství a restaurování betlémů a náboženských plastik. Jan Bondra je také nadšeným flašinetářem. Vystupuje v Čechách i v zahraničí a je předsedou Společnosti přátel flašinetů a mechanické hudby v České republice. Srdečně zveme nejenom na výstavu, ale i vernisáž, která se uskuteční v sobotu 23. listopadu ve 14.00 hodin. Součástí vernisáže bude nejen hudební vystoupení sboru Smetana pod vedením Štěpána Štrupla a křest výstavního katalogu, ale i malé překvapení Jana Bondry.

Alexandra Zvonařová

TRADIČNÍ JINOHRÁTKY V MUZEU JINDŘICHOHRADSKA

První adventní víkend 30. listopadu a 1. prosince 2024 bude v Muzeu Jindřichohradecka již podesáté věnován festivalu betlémů – Jinohrátkám. V jejich rámci budou po oba dny zdarma přístupné prostory minoritského kláštera, v nichž je k vidění např. výstava „Nežárecké předměstí“ z cyklu Město Jindřichův Hradec ve sbírec muzea, výstava „Retro kočárky nad Vajgarem a jiné vzpomínky“, anamorfnní portrét Tomáše Krýzy od výtvarníka Patrika Proška a v neposlední řadě také tradiční vánoční výstava z cyklu Vánoce u sv. Jána, umístěná v kostele sv. Jana Křtitele, která tentokrát představí voskové betlémy Jana Bondry. Jejich prohlídku zpříjemní v sobotu i v neděli v odpoledních hodinách živý varhanní doprovod.

Hlavní program Jinohrátek se uskuteční v sobotu 30. listopadu. Mezi 9.00 až 16.00 hodinou budou v bývalém minoritském klášteře ve Štítného ulici pro všechny návštěvníky připraveny oblíbené vánoční dílničky, malí i velcí budou moci pozorovat zručné betlemáře při práci nebo si zakoupit ručně vyráběné vánoční dekorace a dárky, například z produkce keramické dílny Nazaret Borovany, zdejšího výchovného ústavu či výrobce dřevěných hraček Jana Hanzala. K dispozici bude také občerstvení a nebude chybět ani pestrý kulturní program. V 10.00 hodin v kostele sv. Jana Křtitele zazpívá pěvecký sbor Nova Domus vánoční pásmo „Putování za betlémskou hvězdou“. V 11.00 hodin se v konferenčním sále uskuteční slavnostní projekce nového videa o Krýzových jesličkách, ve 13.00 hodin v klášterní kapli Nanebevzetí Panny Marie odehraje českobudějovické Studio dell'arte divadelní představení s vánoční tematikou „Vánoce za časů našich prababiček aneb Jak se v Čechách strašilo“ a od 14.00 hodin bude možné prohlížet si výstavu „Betlémy Jana Bondry“ v kostele sv. Jana Křtitele za zvuku vánočních varhanních melodií. Dopřejte si v předvánočním čase chvilku oddechu a zažijte poklidnou adventní náladu plnou tradic a zvyků tak, jak ji vnímali lidé v minulosti.

Lenka Dvořáková

VÝSTAVA ŽELEZNÁ OPONA

Události po únorovém puči roku 1948 výrazně změnily osudy desítek tisíc obyvatel poválečného Československa. Byly zahájeny politické monstrózní procesy a vynášeny nejvyšší tresty. Mnozí lidé se rozhodli opustit milovanou republiku v područí komunistického aparátu. Nejprve

byly zosťreňeny hľadky na hraniciach, od 50. let 20. století byla kolem podstatné části našich hranic budována železná opona. Přesto se o pokus o její překročení pokusily od roku 1948 do listopadu 1989 desítky lidí. Řadu z nich to stálo život, jiné dlouhé roky vězení. K úmrtím osob, které se úmyslně nebo třeba i jen omylem pokoušely překročit nebo překročily nepovoleně státní hranice, došlo rovněž na území bývalého okresu Jindřichův Hradec. Kromě výčtu obětí budou na výstavě představeny také některé úspěšné přechody, ke kterým došlo v našem regionu.

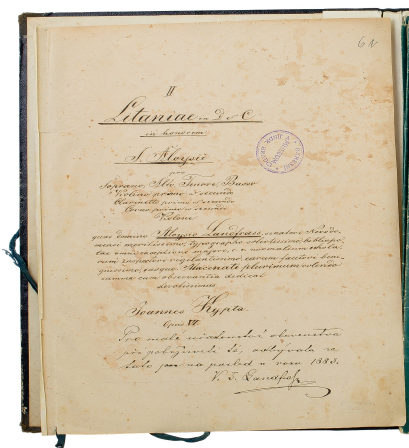
Toto temné období vám přiblíží autorská výstava významného českého znalce dané tematiky Mgr. Libora Svobody, PhD. z Ústavu pro dokumentaci totalitních režimů v Praze, kterou připravuje ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka. Přístupná bude od úterý 19. listopadu 2024 v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka ve Štítného ulici a to až do 6. ledna 2025.

Libor Svoboda, Vladislav Burian

POKLADY MUZEA JINDŘICHOHRADECKA

Litanie Jana Evangelisty Kypta pro Aloise Landfrase

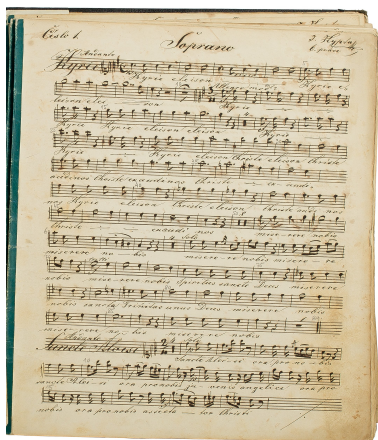
Ve sbírkovém fondu Hudebniny se nachází zajímavý rukopis reflektující regionální hudební produkci i zdejší společnost v první polovině 19. století. Jeho autorem je Jan Evangelista Kypta, který mezi lety 1834 až 1848 působil v Jindřichově Hradci jako varhaník v proboštském kostele

Nanebevzetí Panny Marie a také jako učitel. Ředitelem kůru byl tehdy František Ikavec, jenž v této době mimo jiné vyučoval hudbě malého Bedřicha Smetanu. Jan Kypta komponoval převážně chrámovou hudbu, napsal několik učebnic a historických prací, které často vydával u Aloise Landfrase. V roce 1848 odešel do Telče, kde působil jako učitel a ředitel kůru až do své smrti. Svou Litanii v D od C na počest svatého Aloise dedikoval Kypta latinsky právě Aloisovi Landfrasovi, „nejzasloužilejšímu senátorovi Jindřichova Hradce, nejšikovnějšímu typografovi a nejvýznamnějšímu knihovníkovi všeho druhu, nejbdělejšímu inspektorovi c. k. normálních škol a jejich nejlaskavějšímu příznivci. Svému mecenáši věnuje s nejvyšší úctou nejoddanější Jan Kypta." Vzhledem k uvedeným titulům a funkcím

Aloise Landfrase lze tuto skladbu, určenou pro soprán, alt, tenor, bas, dvoje housle, dva klarinety, dva lesní rohy a violu, datovat do let 1841 až 1848. Později připsal pod věnování Vilém Landfras česky poznámku, že: „Pro malé účastenství obecnosti při pobožnosti té, odbyvala se tato pak naposled v roku 1883.“

Samotný sbírkový fond Hudebniny obsahuje více než 700 položek církevní a světské hudby (především komorní), taneční, pochodové a jiné. Vznikal postupně od konce 19. století a časově zahrnuje historické rukopisy a tisky od 18. století až po dvacáté. Velkou část fondu zaujímají církevní hudebniny. Zajímavý je například soubor rukopisů ze seminární kaple svatého Víta, který obsahuje opisy českých i světových autorů duchovní hudby od jindřichohradeckého rodáka Adama Michny z Otradovic až po Antonia Boroního či Františka Xavera Brixího. Mimo to se ve fondu nachází také například rukopisy a tisky skladeb méně známých, ale i význačných regionálních skladatelů (Jan Evangelista Kypta, Jaroslav Václav Vacek, Jan Zeman, Alois Praveček, atd.). Novější produkce je zastoupena převážně tištěnými hudebninami autorů se vztahem k Jindřichohradecku (Vítězslav Novák, Viktor Kalabis, Jindřich Jindřich), hudebninami vydanými v regionu a novými vydáními starších autorů s regionem spjatých (Adam Michna, Bedřich Smetana aj.). Fond je nadále obohacován o rukopisné i tištěné hudebniny s regionální tematikou. Doprovodná dokumentace fondu obsahuje různorodé nosiče se záznamy skladeb.

Zprávy

Expozice v jezuitském semináři jsou v listopadu otevřeny denně mimo pondělí od 8.30 do 12.00 hodin a od 13.00 do 17.00 hodin. **Kostel sv. Jana Křtitele a výstavní prostory v minoritském klášteře** jsou otevřeny denně mimo pondělí od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

Srdečně Vás zveme na již devátý ročník **JINDŘICHOHRADECKÝCH JINOHRATEK**. Tradiční festival betlémů Muzea Jindřichohradecka se uskuteční v prvním adventním víkendu **30. listopadu a 1. prosince**. Více informací a podrobný program naleznete v článku uvedeném výše a na webových stránkách muzea www.mjh.cz/aktuality.

Spolek přátel starého Jindřichova Hradce a Muzeum Jindřichohradecka Vás srdečně zvou na schůzi spolku spojenou s přednáškou Mgr. Aleše Flídra z Masarykovy univerzity v Brně **GOTICKÉ KOSTELY NA JINDŘICHOHRADECKU – 15. STOLETÍ**. Setkání se uskuteční v pondělí **11. listopadu 2024 v 18.00 hodin** v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici 124/I. Pokladna Spolku přátel starého Jindřichova Hradce bude otevřena od 17.00 hodin.

V **úterý 12. listopadu 2024 v 17.00 hodin** jste zváni do konferenčního sálu ve Štítného ulici 124/I na literární večer s knihou Jiřího Šestáka **KRISTUS JDE NA SEVER**. Kniha o prvních dotecích našich území s křesťanstvím 460 let před Cyrilem a Metodějem skrze poslední markomanskou královnu Fritigil. Příběh velmi málo známý, ale doložitelný a velmi vzrušující.

Srdečně Vás zveme na autorskou výstavu **ŽELEZNÁ OPONA** významného českého znalce dané tematiky Mgr. Libora Svobody, PhD. z Ústavu pro dokumentaci totalitních režimů v Praze, kterou připravuje ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka. Přístupná bude od **úterý 19. listopadu 2024 do 6. ledna 2025** v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka ve Štítného ulici 124/I.

Klub historie letectví Jindřichův Hradec a Muzeum Jindřichohradecka Vás zvou na přednášku leteckého historika Mgr. Vladislava Buriana, který představí téma **LETECKÁ BITVA NAD JINDŘICHOHRADECKEM – černý čtvrtek 24. 8. 1944**. Během akce budou představeny historické dokumenty a televizní reportáže vztahující se k této historické události. Setkání se koná v **pátek 22. listopadu 2024 od 18.00** v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka ve Štítného ulici 124/I.

Zveme Vás na slavnostní vernisáž výstavy **BETLÉMY JANA BONDRY**. Zahájení výstavy se uskuteční v **sobotu 23. listopadu ve 14.00 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele. Výstavu, která bude rovněž součástí festivalu betlémů JINOHRAŤKY bude možné navštívit **do 6. ledna 2025**.

Probíhající výstavu nazvanou **RETRO KOČÁRKY NAD VAJGAREM a jiné vzpomínky** můžete navštívit ve výstavním sále v objektu bývalého minoritského kláštera ve Štítného ulici 124/I **od 5. října do 31. prosince 2024**. Vystavené předměty pocházejí ze soukromých sbírek Marty Chánové a Marie Kubatové.

Do výstavní síně muzea v jezuitském semináři na Balbínově náměstí jste zváni na probíhající výstavu **PÁNI, DÁMY, PLESOVÁ SEZÓNA ZAČÍNÁ**. Návštěvníci se mohou kochat proměnou plesové módy a rozsáhlou sbírkou historických artefaktů spojených s plesy v našem regionu. Výstava potrvá **do 6. ledna 2025**.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Odpovědný redaktor: Ing. Martina Machartová

Redakce: Bc. Iveta Maryšková

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo náměstí 19/I, Jindřichův Hradec, 377 01

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny), e-mail: muzeum@mjh.cz, www.mjh.cz

Ročník XXXIII. 11/2024

Registrační značka: MK ČR 11673